

norsk, kristen mann fra beste vestkant.

I min fødeby Kristiansand, skjedde det en tragedie da to jenter på 9 til 11 år ble voldtatt og drept i Baneheia få meter fra bebyggelse. Dagen etter fikk «de jækla muslimene» skylda. Dagen etter der igjen fikk kristiansandere greie på at det var «helt vanlige» gutter fra byen vår. «Jøss, de er jo en av våre», ble det sagt i ettertid. Nå skal ikke jeg tolke uttrykket «en av

være». Det som jeg tror er at rasismen stikker dypere enn det som vises «på utsiden», blant nordmenn.

Muslimere i Europa får nå samme «status» som jødene hadde før og noe etter 2. verdenskrig. Kanskje vi noe selvgode og naive nordmenn bør ta nasjonal og kollektiv navlebeskuelse!

Dokumentaren fra Bergen viser kriminelt organiserte bakmenn som tjener grovt med penger på men-

neskehandel og prostitusjon, men det er norske menn som kjøper sex fra de stakkars jentene og fyller lomene til kriminelle.

Vi liker ikke øst-europeere, men vi lar polakker og litauere jobbe billig og svart for oss, og vi har ikke dårlig samvittighet. Bør vi få tilbake god norsk folkeskikk igjen?

Øyvind Engesland, Skien

DAGENS KOMMENTAR: Det hurtige livet har tatt et fast grep om samfunnet

Verdien av langsomhet

Ro. Løper du gjennom livet går du glipp av mye. Stopp opp, senk tempoet og bli kjent med langsomheten.

Jeg kjenner ei dame som er en god venn av langsomheten og har lært seg kunsten å se. Hun er betydelig eldre enn meg og håret har grånet for mange tiår siden. Allikevel er hun en av få som har beholdt barnets nysgjerrighet. Nå knipses de nydeligste bilder av humler, blomster, snegler, fugler og biller. Med makroobjektivet fanger hun sylskarpe øyeblikksbilder av ørsmå pollenknapper, trådformede sommerfuglantenner og fasettøynene til nektarspisende blomsterfluer.

Hun kan kanskje oppfattes som en vimsete gammel dame der hun svinser rundt med fotoapparatet som plantes dypt ned i blomsterkvaster og buskas. Hadde de bare kjent til hvilken fargerik verden hun lever i! Blå kronblader, rosa solnedganger og gulbrun humlepels. Hennes hverdagsgleder og opplevelser gir hun videre gjennom bildene sine.

En annen mann jeg kjenner har også lært seg å verdsette langsomheten. Kroppen er preget av tidens tann. Beina er vonde, men han går hver dag i sitt eget sakte tempo. «Men nå får jeg sett mer», sier han. Før løp han gjennom skogen med joggesko og svettebånd. Han målte tiden for å stadig komme seg raskere fra A til B. Dessverre husker han lite annet fra disse turene. Nå går han sakte og husker mer. Med langsomheten får han brukt alle sansene mer aktivt. Han stopper opp og snuser inn våren. Fuktig jord, spirende blader og duften av hestehov. Hvert år besøker han en plass i Østmarka i Skien i ens ærend for å lukte på tysbastens rosa blomster. Det er vel knapt noen andre vårbloster som lukter like intenst og søtt. Han kan bruke mange timer på disse turene. Alltid alene for å se mer. Gamlekroken har lært seg å vandre som en lydløs jeger. Da ser han rev, rådyr og elg. Alle disse dyrene han løp raskt forbi i sin ungdomstid. Da oppdaget de ham og løp. Nå oppdager ham dem. Kunsten er å gå stille, lytte og se. Langsomheten er alltid med.

I en verden der effektivitet og hurtighet ofte premieres og blir ansett som viktige verdier glemmer vi ofte å stoppe opp og se. Vi glemmer langsomheten og det verdifulle som kan oppstå og oppleves når vi setter ned tempoet og observerer det som skjer rundt oss.

Det kan se ut til at vi tar oss mindre og mindre tid til langsomme aktiviteter. Det hurtige livet har tatt et fast grep om samfunnet. Noen har reagert og gjort motgrep. Slow-food bevegelsen er en motreaksjon på stress-samfunnet og hurtiglivet. Disse menneskene har gått til kamp mot hurtigmaten og hurtigkulturen i matproduksjonen og på kjøkkenet. I Telemark har slow-food bevegelsen tidligere invitert til kurs for å gjenopplive kunnskap om bruk av ville vekster i maten og jobber for å fremme den langsomme mattradisjonen- og kulturen der familie og venner bruker god tid på å lage, spise og nyte mat av god kva-

NYT DETALJENE: Senk tempoet, ro ned og ta deg tid til å nyte alle de små, vakre detaljene i naturen, som for eksempel insekternes jakt på pollen i blomstene. ILLUSTRASJONSFOTO: SCANPIX

litet, men også bruk av råvarer som tar hensyn til miljø, dyrevelferd og klima. De har lært seg kunsten å se hverandre og maten.

Mange av naturens brukere og deltakere er tålmodige mennesker med et godt forhold til langsomheten. Fiskeren som står timevis med fluestanga ved et fiskevann. Jegeren som venter på post eller som vandrer mil etter mil i fjellheimen. Botanikeren med lupe rundt halsen og floraen i sekken. På jakt etter en sjelden plante eller sopp. Det nytter ikke å springe. Å lete etter planter og fugler gjøres best i langsomt tempo. Fuglekikkeren må bruke blikket og vente i fugletårnet. Det kan gå

Mariken Kjøhl-Røsand
Fylkeskoordinatør Forum for Natur og Friluftsliv

mange timer før det skjer noe oppsiktsvekkende i luften. Den tålmodige får kanskje oppleve en luftkamp mellom en rovfugl og sitt bytte.

Det samme må jegeren. Liste seg, se og sanse. Naturfotografen sitter musestille time etter time i kamouflasjeteltet på jakt etter det perfekte rovfuglbildet. Noen ganger ventende dager eller uker på det rette fotoøyeblikket. Andre venter flere år på det ultimate blinkskuddet eller storfisken.

Ta med deg langsomheten i hverdagen. På turen i marka og ved middagsbordet. Senk skuldrene og tempoet. Du vil se mer og oppleve mer.

DEBATT

Varden har bare kapasitet til å motta debattinnlegg på e-post. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere innlegg. Alle innlegg må undertegnes med fullt navn. **Hovedinnlegg** Maks 4.000 tegn. **Innlegg** Maks 2.000 tegn. Innlegg sendes til debatt@varden.no